

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO - 599849 - I/08/AB

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 23/12/2008r.

Pani

Katarzyna Hall

Minister Edukacji Narodowej

al. Szucha 25

00-918 WARSZAWA

Wielce Szanowna Pani Minister

W ostatnim czasie otrzymuję liczne skargi uczniów i nauczycieli szkół prowadzących kształcenie w systemie dwujęzycznym, dotyczące nowelizacji rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w *sprawie warunków i sposobu oceniania, promowania i klasyfikowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* (Dz. U. Nr 83, poz. 562 ze zm.), zakładającej rezygnację z organizowania maturalnych egzaminów przedmiotowych w językach obcych, począwszy od roku szkolnego 2009/2010. Zamierzenia Ministerstwa Edukacji Narodowej dotyczące kształcenia dwujęzycznego prowadzą do zastąpienia dotychczasowej „matury dwujęzycznej” egzaminami przedmiotowymi w językach obcych oferowanymi w tych szkołach, które zawarły stosowne porozumienie z partnerskimi szkołami za granicą lub innymi instytucjami oświatowymi, takimi jak na przykład IBO. W tym celu zakłada się popularyzację w polskim systemie oświaty kształcenia w tzw. oddziałach międzynarodowych.

Masowa ponadgraniczna migracja zarobkowa oraz zaangażowanie Polski w struktury Unii Europejskiej, NATO oraz innych organizacji międzynarodowych sprawia, że znacząco wzrasta zapotrzebowanie na kształcenie w językach obcych. Poszerzenie oferty edukacyjnej oraz zintensyfikowanie nauczania języków obcych w ramach kształcenia w oddziałach międzynarodowych zasługuje na pełne poparcie i uznanie. Z punktu widzenia praw i wolności obywatelskich, w szczególności zaś

konstytucyjnego prawa do nauki oraz zasady ochrony interesów w toku, istotne staje się jednak pytanie o możliwość przystąpienia do matury dwujęzycznej tych uczniów, którzy obecnie kształcą się w szkołach prowadzących oddziały dwujęzyczne.

Jak wynika z § 1 pkt 4 w zw. z § 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 września 2008 r. *zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* (Dz. U. Nr 178, poz. 1097), planowane zmiany w zakresie zasad przeprowadzania maturalnych egzaminów przedmiotowych w językach obcych wejdą w życie począwszy od roku szkolnego 2009/2010 tzn., że obejmą uczniów uczęszczających obecnie do pierwszych i drugich klas szkół prowadzących oddziały dwujęzyczne. Co za tym idzie, wprowadzona zmiana w istotny sposób wpłynie na sytuację uczniów, którzy od roku lub od dwóch lat przygotowują się do określonej i znanej im formy egzaminu maturalnego. Edukacja w szkole ponadgimnazjalnej z samego założenia ma na celu przygotowanie do zdania egzaminu maturalnego i otrzymania świadectwa dojrzałości, co umożliwi dalsze kształcenie na poziomie szkoły wyższej. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych przygotowujący się do zdania egzaminu maturalnego są w trakcie procesu edukacyjnego, ściśle określonego przez przepisy ustawy o systemie oświaty. Nie można także tracić z pola widzenia faktu, że zdecydowana większość uczniów decydujących się na naukę w klasie z drugim językiem wykładowym, kierowała się właśnie możliwością przystąpienia do tzw. matury dwujęzycznej. Z tego powodu umożliwienie tej grupie uczniów przystąpienia do egzaminów w drugim języku nauczania wydaje się być szczególnie istotne.

Doniosłym elementem prawidłowego przebiegu procesu legislacyjnego przy wprowadzaniu nowych regulacji prawnych jest tzw. ochrona interesów w toku, czyli zachowanie przewidywalności postępowania organów państwowych i niezaskakiwanie obywateli nowymi regulacjami prawnymi. Zasada ochrony interesów w toku nie oznacza niezmienności prawa, czy wiecznego trwania określonych przywilejów. Wymaga się natomiast, aby obywatel rozpoczynając określony w czasie proces (tu proces nauki w szkole średniej) miał jasność co do warunków jakie musi spełnić, aby zakończyć go pomyślnie.

Jako Rzecznik Praw Obywatelskich z niepokojem przyjąłem informację opublikowaną na witrynie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z którą

dyrektorzy szkół prowadzących nauczanie dwujęzyczne będą proszeni o ocenę, czy i w jakim czasie są w stanie przejść na pracę według zasad obowiązujących w oddziałach międzynarodowych. Wydaje się bowiem, że taka konsultacja powinna odbyć się na etapie projektowania wprowadzonych zmian, nie zaś w czasie trwania *vacatio legis*. W tej sytuacji uczniom pierwszych i drugich klas oddziałów dwujęzycznych pozostaje wierzyć, że sprawność organizacyjna dyrekcji poszczególnych szkół nie zaprzepaści ich wysiłku i pracy włożonej w przygotowania do egzaminów maturalnych w języku obcym.

W związku z powyższym, działając w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2001, Nr 14, poz.147 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o poinformowanie mnie o wynikach konsultacji z dyrektorami szkół prowadzących nauczanie dwujęzyczne, w szczególności zaś - czy w ocenie Ministerstwa Edukacji Narodowej, mając na uwadze wyniki przeprowadzonych konsultacji, szkoły prowadzące obecnie oddziały dwujęzyczne zdążą zarejestrować oddziały międzynarodowe przed sesją egzaminu w roku szkolnym 2009/2010 oraz czy uczniowie przygotowujący się do tzw. matury dwujęzycznej będą mieli możliwość uzyskania świadectw uznawanych poza granicami Polski. Ponadto będę zobowiązany za odpowiedź na pytanie - czy Ministerstwo Edukacji Narodowej, w sytuacji problemów z wdrożeniem nowego systemu, rozważy możliwość przesunięcia terminu wprowadzenia regulacji z zakresu przeprowadzania maturalnych egzaminów przedmiotowych w językach obcych tak, aby uwzględnić interesy wszystkich grup uczniów uczęszczających do szkół ponadgimnazjalnych.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski